

Sygn. akt II K 459/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2018 roku

Sąd Rejonowy w Chełmnie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący – SSR Agnieszka Knade - Plaskacz

Protokolant – sekr. sądowy K. S.

przy udziale Prokuratora – -----

po rozpoznaniu w dniu 21/03/2018 roku

sprawy:

A. D.

s. E. i Z. z domu B.

ur.(...) w C.

oskarżonego o to, że:

I. w okresie od 14 stycznia 2013 roku do 12 stycznia 2015 roku w m. G. uporczywie uchylał się od płacenia rat alimentacyjnych zasądzonych na podstawie wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 05 września 2002 roku w sprawie o nr sygn. akt III RC (...) w kwocie 300 zł miesięcznie, a następnie raty alimentacyjne zostały podwyższone na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 27 października 2010 roku sygn. akt III RC (...) do kwoty 400 zł miesięcznie na rzecz M. D., przez co naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych

tj. o przestępstwo z art. 209 § 1 kk (w brzmieniu sprzed 31 maja 2017 roku)

II. w okresie 13 lutego 2015 roku do 18 stycznia 2016 roku w m. G. uporczywie uchylał się od płacenia rat alimentacyjnych zasądzonych na podstawie wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 05 września 2002 roku w sprawie o nr sygn. akt III RC (...) w kwocie 300 zł miesięcznie, a następnie raty alimentacyjne zostały podwyższone na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 27 października 2010 roku sygn. akt III RC (...) do kwoty 400 zł miesięcznie na rzecz M. D., przez co naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych

tj. o przestępstwo z art. 209 § 1 kk (w brzmieniu sprzed 31 maja 2017 roku)

III. w okresie od 17 lutego 2017 roku do 24 października 2017 roku w m. G. uporczywie uchylał się od płacenia rat alimentacyjnych zasądzonych na podstawie wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 05 września 2002 roku w sprawie o nr sygn. akt III RC (...) w kwocie 300 zł miesięcznie, a następnie raty alimentacyjne zostały podwyższone na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 27 października 2010 roku sygn. akt III RC (...) do kwoty 400 zł miesięcznie i na podstawie protokołu ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Chełmnie sygn. akt III RC (...) z dnia 28 marca 2017 roku rata alimentacyjna została podwyższona do kwoty 500 zł miesięcznie poczynając od dnia 01 marca 2017 roku na rzecz M. D., przez co naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, a powstała wskutek tego należność stanowi równowartość co najmniej trzech

świadczeń miesięcznych, przy czym czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w art. 64 § 1 kk

tj. o przestępstwo z art. 209 § 1 i 1a kk w zw. z art. 64 § 1 kk

orzeka:

1. uniewinnia oskarżonego od popełnienia czynów opisanych w punktach I – III aktu oskarżenia,
2. poniesionymi wydatkami obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt II K 459/17

UZASADNIENIE

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. D. jest ojcem M. D.. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 27.10.2010 r. w sprawie III RC (...) został zobowiązany do łożenia na rzecz małoletniej córki renty alimentacyjnej w wysokości 400 złotych miesięcznie. Oskarżony nie zapłacił ani jednej raty alimentacyjnej zasądzonej wyrokiem. Egzekucja prowadzona przez komornika była bezskuteczna.

Dowód: akta egzekucyjne w sprawie Kmp (...) k. 11-20, protokół ugody – k. 39, odpis wyroku w sprawie III RC (...) – k. 40

Oskarżony odbywał kary pozbawienia wolności w okresie od dnia 19 stycznia 2016 roku do dnia 16 lutego 2017 roku oraz w okresie od 13 stycznia 2015 roku do 12 lutego 2015 roku . Po opuszczeniu Zakładu Karnego A. D. był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotny w okresie: od dnia 14 stycznia 2013 roku do dnia 11 stycznia 2015 roku (wyłączony z powodu odbywania kary pozbawienia wolności), od 19 lutego 2015 roku do 29 listopada 2015 roku (wyłączony z powodu nieusprawiedliwionego niestawiennictwa), od dnia 20 lutego 2017 roku do chwili wyrokowania. Obecnie zakwalifikowany jako osoba oddalona od rynku pracy- profil pomocy III. Od 2013 roku oskarżony korzysta z pomocy społecznej.

Dowód: informacja z PUP. – k. 21-22; informacja o pobytach w ZK– k. 90, odpis wyroku w sprawie II K (...) – k. 52; wyjaśnienia oskarżonego - k. 50, informacja z (...) w S. – k. 25

W toku postępowania przygotowawczego oskarżony przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Oskarżony był karany, ma wykształcenie podstawowe, nie potrafi czytać. Jest rozwodnikiem, posiada jedno dziecko. Nie posiada majątku. Mieszka z rodzicami i pozostaje częściowo na ich utrzymaniu.

Dowód : wyjaśnienia oskarżonego – k.50, dane osobo poznawcze - k. 49, karta karna – k. 84

Sąd zważył, co następuje:

Sąd dokonał ustaleń stanu faktycznego w oparciu o wiarygodny materiał dowodowy zgromadzony w sprawie w postaci: zaświadczenia od komornika, odpisów orzeczeń sądowych, informacji z Powiatowego Urzędu Pracy, informacji o pobytach w zakładach karnych, danych o karalności oraz w oparciu o wyjaśnienia oskarżonego.

Dokumenty stanowiące podstawę ustaleń faktycznych nie budzą wątpliwości, co do rzetelności i autentyczności zgromadzonych w nich informacji. Nadto zostały sporządzone przez uprawnione do tego osoby, przy zachowaniu wymogów przewidzianych w obowiązujących przepisach prawa. Podkreślić również należy, że żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania prawdziwości, ani wiarygodności żadnego z dokumentów ujawnionych w toku rozprawy. Wyjaśnienia oskarżonego są spójne i wiarygodne.

Oskarżony stanął pod zarzutem tego, że:

- w okresie od 14 stycznia 2013 roku do 12 stycznia 2015 roku w m. G. uporczywie uchylał się od płacenia rat alimentacyjnych zasądzonych na podstawie wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 05 września 2002 roku w sprawie o nr sygn. akt III RC (...) w kwocie 300 zł miesięcznie, a następnie raty alimentacyjne zostały podwyższone na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 27 października 2010 roku sygn. akt III RC (...) do kwoty 400 zł miesięcznie na rzecz M. D., przez co naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. popełnienia przestępstwa z art. 209 § 1 kk (w brzmieniu sprzed 31 maja 2017 roku);

- w okresie 13 lutego 2015 roku do 18 stycznia 2016 roku w m. G. uporczywie uchylał się od płacenia rat alimentacyjnych zasądzonych na podstawie wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 05 września 2002 roku w sprawie o nr sygn. akt III RC (...) w kwocie 300 zł miesięcznie, a następnie raty alimentacyjne zostały podwyższone na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 27 października 2010 roku sygn. akt III RC (...) do kwoty 400 zł miesięcznie na rzecz M. D., przez co naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. popełnienia przestępstwa z art. 209 § 1 kk (w brzmieniu sprzed 31 maja 2017 roku);

- w okresie od 17 lutego 2017 roku do 24 października 2017 roku w m. G. uporczywie uchylał się od płacenia rat alimentacyjnych zasądzonych na podstawie wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 05 września 2002 roku w sprawie o nr sygn. akt III RC (...) w kwocie 300 zł miesięcznie, a następnie raty alimentacyjne zostały podwyższone na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 27 października 2010 roku sygn. akt III RC (...) do kwoty 400 zł miesięcznie i na podstawie protokołu ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Chełmnie sygn. akt III RC (...) z dnia 28 marca 2017 roku rata alimentacyjna została podwyższona do kwoty 500 zł miesięcznie począwszy od dnia 01 marca 2017 roku na rzecz M. D., przez co naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, a powstała wskutek tego należność stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń miesięcznych, przy czym czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa opisanego w art. 64 § 1 kk, tj. popełnienia przestępstwa z art. 209 § 1 i 1a kk w zw. z art. 64 § 1 kk.

Odnosząc się do kwestii kwalifikacji prawnej czynów zarzucanych A. D. wskazać należy, że zgodnie z art. 4 § 1 k.k. jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna, niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy. Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy w pierwszej kolejności należy wskazać na nowelizację art. 209 § 1 k.k. i dodanie art. 209 § 1a, co nastąpiło ustawą z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy-Kodeks karny oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2017.952), która weszła w życie w dniu 31 maja 2017 r.

Jak obecnie stanowi art. 209 § 1 k.k. odpowiedzialności podlega ten kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące. Z kolei zgodnie z art. 209 § 1a k.k. sprawca ponosi surowszą karę gdy naraża osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Dokonując subsumpcji ww. stanu faktycznego, pod oba stany prawne stwierdzić trzeba, że zarówno w poprzednim (art. 209 § 1 k.k.), jak i w obecnym (art. 209 § 1a k.k.) stanie prawnym zagrożenie karne jest identyczne (grzywna, kara ograniczenia wolności, kara pozbawienia wolności do lat 2), tym samym brak jest przesłanek do twierdzenia, iż zastosowanie art. 209 § 1 k.k. w poprzednim brzmieniu byłoby względniejsze (korzystniejsze) dla oskarżonego. Zmiana brzmienia art. 209 k.k. nie wpłynęła w żaden sposób na sytuację karnoprawną oskarżonego, wobec czego w myśl art. 4 § 1 k.k. zachowanie oskarżonego należało oceniać przez pryzmat ustawy obowiązującej w chwili wyrokowania.

Oskarżony niewątpliwie w okresie zarzucanym mu aktem oskarżenia nie wywiązywał się z obowiązku alimentacyjnego, czym narażał dziecko na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Jednocześnie należy wskazać, że dla przypisania odpowiedzialności karnej z art. 209 k.k. nie wystarczy ustalenie, że sprawca nie wywiązuje się z obowiązku. Konieczne jest ustalenie i wykazanie, że sprawca uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego. Sąd podziela pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2017 r. w sprawie II KK (...), że w pojęciu "uchyla się" zawarty jest zawsze negatywny stosunek psychiczny osoby zobowiązanej do świadczenia - sprawca obowiązku tego nie wypełnia, gdyż go wypełnić nie chce lub lekceważy ten obowiązek. Musi to więc być zachowanie umyślne, w którym wyraża się szczególne nastawienie psychiczne sprawcy (element subiektywny), a z drugiej strony - stan uchylania się trwający przez określony dłuższy czas (element obiektywny). Uchylanie się od obowiązkułożenia na utrzymanie osoby uprawnionej do alimentacji zachodzi zatem wtedy, gdy zobowiązany, mając obiektywną możliwość wykonywania tego obowiązku, nie dopełnia go ze złej woli.

--	--

Zdaniem Sądu, oskarżony w okresie wskazanym w akcie oskarżenia nie miał obiektywnej możliwości wykonywania ciężącego na nim obowiązkułożenia na utrzymanie dziecka. Oskarżony odbywał karę pozbawienia wolności w okresie od 13 stycznia 2015 r. do 12 lutego 2015 r. oraz od 19 stycznia 2016 r. do 16 lutego 2017 r. W okresach: od dnia 14 stycznia 2013 roku do 11 stycznia 2015 roku, od 19 lutego 2015 r. do 29 listopada 2015 roku oraz od 20 marca do chwili wyrokowania był osobą bezrobotną zarejestrowaną w urzędzie pracy. Z chwilą rejestracji oskarżony dał wyraz potrzebie poszukiwania zatrudnienia dającego mu możliwość zarobkowania i płacenia alimentów. Nie mógł zatem we wskazanych okresach wywiązywać się z obowiązkułożenia na dziecko z przyczyn obiektywnych. Sąd wziął także pod uwagę, że oskarżony jest zakwalifikowany jako osoba oddalona od rynku pracy (k. 21), wymagająca szczególnego wsparcia ze strony urzędu i innych instytucji rynku pracy. Jest osobą nie potrafiącą czytać, co znacząco utrudnia mu zdobycie pracy (k.49-50), sam także jest objęty pomocą opieki społecznej i utrzymuje się z zasiłku w wysokości 300 zł miesięcznie oraz mieszka z matką i ojcem, którzy go utrzymują. Jedynym okresem, w którym oskarżony nie był zarejestrowany w urzędzie pracy i jednocześnie przebywał na wolności był okres od dnia 30 listopada 2015 roku do dnia 8 stycznia 2016 roku – a więc przez okres niespełna 6 tygodni.

Podsumowując dotychczasowe rozważania trzeba stwierdzić, że zachowanie oskarżonego nie może zostać uznane za uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, a ewentualne okresy uchylania się nie przekraczają trzech miesięcy, w konsekwencji należało oskarżonego uniewinnić od popełnienia zarzucanych mu czynów.

SSR Agnieszka Knade-Plaskacz

(...).4.2018 r